

un de tants noms de teles importades del Nord de França i les seves reputades factories tèxtils. Veg. el detingut estudi d'aquest mot en romànic, grec, anglès i cèltic, en l'article *SAYA* del *DECH* v, 180-182.

«De panno de *saya*: 6 drs» que Alart (*RLR* iv, 366) publica segons una còpia de 1295, d'un text de mitjan segle; no sé si és el mateix doc. la frase idèntica que l'*InoLC* localitza a Perpinyà en 1284; des d'aqueixa data en recull una munió de testimonis fins a 1452, entre els quals abunda la *saya d'Irlanda*, també la d'Ipre etc. «Los officials --- del present dret de entrades e exides --- sien tengut denunciar --- als cullidors --- de la bolla --- tots draps de lana, bonets e escapolons, *sayes*, fustanis, canamaceries ---», Drassanes a. 1481 (ed. Moliné del *Consolat*, p. 234). Té forma suspecta en un doc. de Corbins, a. 1299: «Tres *saos* de terliç et 2 soges de lana» (*BABL* vi, 71).

DERIV: *Saial* (*BDC* iv, 147). *Saialer* (id.); *saiateria* *Saio* [c. 1500], del cast. *sayo*; *salet*. A Menorca *sao* ha estat molt arrelat, avui pron *sau* oibent a la fonètica dialectal de l'illa: no es pot descartar que allà sigui mossarabisme indígena, però és poc probable: segurament també vella importació del castellà. Moll, *AORBB* III, 61; «*sao*: jac, prenda de ropa qu'es du damunt els guarda-pits al anar mudat: americana, *chaqueta*», AFerrerGinart (*Rond de Menorca*, 26) *Saio* 'saio petit'.

Saible, combinació feta per Llull entre el ll. *scibulis* i el radical de *saber*; *sai(ct)biliat*.

SAIG, 'funcionari inferior de justícia', del gòtic *SAGJIS id, derivat del germ. SAGJAN 'dir', 'notificar, intimar'. □ 1.ª doc: 1168.

«Pro servicio *savonis* --- et ad *sağ* unam eminam vini --- quando homines --- faciant jornals ad Sctam Mariam --- et logers quos *sağ* accipit, habet per te ---» en doc del Vallespir (Arles-Costoja) a. 1168 (*RLR* III, 289 16, 290.3), l'*InoLC* cita molts exs. de *saig* en docs dels Ss XIII-XV; i del cas oblic, que també figura en el doc. de Costoja, ja en troba un de 1026, en genitiu, com a qualificatiu d'un *Gullelmi savonis*. Trobem una forma de fonètica ribagorçana, *say*, en un doc. de Montsó, en català, dels anys 1260-70: «els altres que adenantatç se fahien --- tots aquests elegeren *say*, per nom P. Belido, et anaren-se'n, toç ensems, al nostre forn, a pesar lo pa» (*BABL* VIII, 377).

L'ètimon germànic *SAGJIS o SAGJON- es deriva del verb germ. comú SAGJAN 'dir', en el sentit jurídic de 'notificar, intimar'.⁴ El perquè d'aquesta derivació ens l'il·lustra eloquentment el context del gran i arcaic codi nostre dels *CostTort*: «Lo Veguer o l *Sayg*, de qual que manament façen de venir a Cort, deu dir e nomenar —*Aytral hom se clama de vós siats aytral dia, a aytral hora, a la Cort*—. E si no li nomenarà lo nom del clamador, no val aquell manament --- E si --- aquel qui clamarà --- se clamarà d'altra cosa, d'aquel mateix, si l Veguer o l *Sayg* <d>e qual que manament li faça no diu al demanat: —*Aytral hom se clama de vós de clams novells*—, no val lo maña-

ment».

Més enllà surten sovint el personatge i la paraula; n'extrec algun passatge important: «Lo Veguer deu tenir los *Says* francs e quitis, a servey de la Cort, e sien francs e no servus, que facen tots los manaments de la Cort, sens tot preu ---. Lo *Sayg* no pot fer manament ne citar nuyll hom --- si doncs manament no ha del Veguer: car si l Veguer no l'i ha manat, no val re manament que l *Sayg* face, ne n'és hom tengut de venir a Cort ---, de tota demanda que puç de dos sous a amont; car de dos sous o --- enjós, lo *Sayg* de la Cort pot fer dret --- e destrényer ---. Lo baston del *Sayg* deu ésser de tres senyals: --- e l cap sobirà, negre e blanc; e enmig, bermell ab neules grogues; e e l jusà cap, blanc ab ales blaves» (*CostTort* I, iii, §§ 2, 11, Ol, pp. 21, 26).

«Si ls ditz sobrepausatç avien mester *saig* ad ops de les dites causes a fer --- que l balle lo l lur deça lliurar» a 1292 (*RLR* iv, 511) La forma en -on apareix sobretot, almenys en el domini català, en els textos en b. ll., i encara que es nota que hi sol aparèixer en les formes de complement i de plural (d'acord amb la declinació llatina -o, -ONES, -ONIS etc.), en català ja apareix tot seguit la forma *saig* en totes les funcions, àdhuc les dels casos oblics Així en el *Cartoral* de Vilafranca de Conflent, lleigeixo en l'original llatí d'una disposició de 1302: «nichil debeant solvere baiulo nec *sagioni* nec illi qui custodit carcerem», però en la versió catalana que en porta també el cartoral (compilat l'any 1324) veiem això (amb el seu context) en les paraules: «si --- eren preses en la cort del balle --- no deyen pagar re a balle ny a *sag*» (f° 13v); però en el baix llatí de la confirmació de 1371, en apèndix al mateix còdex, segueix usant-se la forma obliqua: «*salarium sagionum* delatos capiencium extra villam --- *sagiones* --- *sagiones* ---» (f° 42r).

El mot segueix en ús en el període clàssic del català antic. «Mentre estaven axí, vengué lo *ssaig* envers lo pagès --- dient-li que comparegués davant lo jutge ---», Eiximenis (*Terç*, *NCl* VI, 81). Val a dir que tot seguit se li encomanaren altres funcions molt més odioses: «girà s Plutarco al *saig* qui l'açotave e dix-li ---», *Breviloqui de J de Galles* (p. 141). I veg-ne més testimonis (que citarem en els respectius articles que hi indico), en doc. ross. de 1314 (*RLR* xxx, 263, *POSSESSIO*); StVicentF (*Quar*, 225 25, *PENDRE*; *Serm* I, 50 31, *ANAR PER*); en el glossari de les *VidesR*; i en les poesies dels Marcs (Ss. XIV-XV, ed Pagès, 65a52)

En la vida moderna de la llengua parlada, el mot s'ha antiquat, com era d'esperar quan els nostres «protectors» castellans i francesos, desconfiant de la possibilitat d'injectar prou servilisme en l'esperit de gent de la nostra llengua, es posaren a importar guàrdies dels seus països, i gendarmes i agutzils, quedà, això prou, el castellanisme *saio*

Reforçat *saio* per l'estil acastellanat de sermons i històries evangèliques, el mot nacional ha restat en ús en l'ambient balear, defensat per la cintura blava i per un ferreny esperit català a Mall el *saig* és en-